

บทที่ 4

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของผู้นำชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบอิทธิพลของผู้นำชุมชนพลสุข ซึ่งเป็นชุมชนที่มีลักษณะความเป็นเมืองกับอิทธิพลของผู้นำชุมชนบ้านใหม่-ห้วยนาซึ่งเป็นชุมชนที่มีลักษณะความเป็นชนบท ในเขตเทศบาลตำบลห้วยหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ว่าผู้นำชุมชนทั้งสองชุมชนใช้ความเป็นผู้นำ เข้าไปมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชน แตกต่างกันมากน้อยเพียงใด ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้การวิจัยแบบสำรวจ เพื่อเปรียบเทียบถึงอิทธิพลของผู้นำชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชน ทั้งสองชุมชน และใช้การวิจัยภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและคณะกรรมการชุมชนทั้งสองชุมชน เพื่อจะได้นำข้อมูลมาประกอบการวิเคราะห์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด สำหรับบทนี้จะได้กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัยที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ สมาชิกในชุมชนพลสุขซึ่งเป็นชุมชนที่มีลักษณะความเป็นเมือง จำนวน 186 คน และสมาชิกในชุมชนบ้านใหม่-ห้วยนา ซึ่งเป็นชุมชนที่มีลักษณะความเป็นชนบท จำนวน 180 คน โดยทั้งสองชุมชนเป็นชุมชนที่ เทศบาลตำบลห้วยหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกาศจัดตั้งขึ้นเป็นชุมชน เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนต่าง ๆ ในเขตเทศบาลได้รวมตัวกันพัฒนาชุมชนของตนเอง ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมและมีบทบาทในการป้องกัน แก้ไขปัญหา และพัฒนาชุมชนของตน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพื่อลดภาระในการปฏิบัติงานของเทศบาล และเพื่อเป็นการประสานงานและส่งเสริมความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่นกับเทศบาลตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0413/ว 1553 ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2530 เรื่อง การจัดตั้งชุมชนย่อยเพื่อพัฒนาเทศบาลและสุขาภิบาล รวมทั้งได้ทำการสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชนของชุมชนพลสุข จำนวน 4 คน และผู้นำชุมชนของชุมชนบ้านใหม่-ห้วยนา จำนวน 4 คน

การสุ่มตัวอย่าง

ตัวอย่างที่จะคัดเลือกมาทำการศึกษาวิจัยโดยถือเป็นตัวแทนประชากรของชุมชนทั้งหมดผู้ศึกษาได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างชุมชนในเขตเทศบาลตำบลหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีทั้งหมด 31 ชุมชน ซึ่งเทศบาลตำบลหัวหิน ได้จัดแบ่ง ชุมชนทั้งหมด ออกเป็นสองลักษณะ คือ ชุมชนที่มีลักษณะความเป็นเมือง จำนวน 18 ชุมชน และเป็นชุมชนที่มีลักษณะความเป็นชนบทจำนวน 13 ชุมชน โดยได้คัดเลือกชุมชนที่มีลักษณะความเป็นเมือง จากจำนวน 18 ชุมชน และชุมชนที่มีลักษณะความเป็นชนบทจากจำนวน 13 ชุมชน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบวิธีการจับฉลาก มาอย่างละ 1 ชุมชน ได้ดังนี้ คือ

- 1.ชุมชนที่มีลักษณะความเป็นเมือง คือ ชุมชนพุลสุข
- 2.ชุมชนที่มีลักษณะความเป็นชนบท คือ ชุมชนบ้านใหม่-หัวนา

เมื่อสุ่มตัวอย่างได้ชุมชนที่ต้องการแล้ว ขั้นตอนต่อไป ผู้ศึกษาได้ขอความร่วมมือไปยังสำนักปลัดเทศบาลตำบลหัวหิน โดยขอทะเบียนข้อมูล จำนวนครัวเรือน จำนวนประชากร ที่อยู่อาศัยในชุมชนพุลสุข และชุมชนบ้านใหม่-หัวนา ปรากฏว่า ในชุมชนพุลสุข มีประชากรอยู่อาศัย จำนวน 716 คน จำนวน 77 ครัวเรือน และชุมชนบ้านใหม่-หัวนา มีประชากรอยู่อาศัย จำนวน 858 คน จำนวน 106 ครัวเรือน เมื่อได้จำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากรของชุมชนที่ต้องการทั้งสองชุมชน จึงได้ทำการส่งแบบสอบถาม ให้สมาชิกในชุมชนพุลสุขตอบแบบสอบถาม จำนวนครัวเรือนละ 3 ฉบับ จำนวน 77 ครัวเรือน รวมแบบสอบถามจำนวน 231 ฉบับ และได้ส่งแบบสอบถามให้สมาชิกชุมชน บ้านใหม่-หัวนา ตอบแบบสอบถาม จำนวนครัวเรือนละ 2 ฉบับ จำนวน 106 ครัวเรือน รวมแบบสอบถามจำนวน 212 ฉบับ ซึ่งรวมทั้งสองชุมชนที่จะต้องตอบแบบสอบถามทั้งหมด 443 ฉบับ เป็นตัวอย่างในการศึกษาวิจัย สำหรับเหตุผลที่ส่งแบบสอบถามให้สมาชิกชุมชนทั้งสองชุมชนไม่เท่ากัน เนื่องจากจำนวนครัวเรือนของสมาชิกชุมชนทั้งสองชุมชนไม่เท่ากัน จึงต้องส่งแบบสอบถามให้ตอบแตกต่างกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงกันทั้งสองชุมชนมากที่สุด นอกจากนั้น ผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและคณะกรรมการชุมชน ตามแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ด้วย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบอิทธิพลของผู้นำชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชน ของชุมชนพลสุขกับชุมชนบ้านใหม่-ห้วยนา ว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด ผู้ศึกษาจึงได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ในแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ตัวแปรตาม (dependent variable) ได้แก่ อิทธิพลของผู้นำชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกชุมชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกชุมชน และการยอมรับในตัวผู้นำชุมชน

2. ตัวแปรอิสระ (independent variable) แบ่งออกเป็น 6 ตัวแปร ดังนี้

2.1 เพศ แบ่งออกเป็น เพศชายและเพศหญิง

2.2 ระดับอายุ แบ่งออกเป็น

- 18 - 19 ปี
- 30 - 49 ปี
- 50 ปีขึ้นไป

2.3 ระดับการศึกษา แบ่งออกเป็น

- ต่ำกว่าประถมศึกษา
- ประถมศึกษา
- มัธยมศึกษา / ปวช.
- อนุปริญญา / ปวส.
- ปริญญาตรีขึ้นไป

2.4 อาชีพ แบ่งออกเป็น

- เกษตรกรรม (ทำนา ทำไร่ ทำสวน)
- รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ
- รับจ้าง
- ค้าขาย
- อื่นๆ

2.5 รายได้ แบ่งออกเป็น

- ไม่มีรายได้
- มีรายได้ ไม่เกิน 3,000 บาท
- มีรายได้ 3,001 - 6,000 บาท
- มีรายได้ 6,001 - 9,000 บาท
- มีรายได้ 9,001 บาทขึ้นไป

2.6 ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน แบ่งออกเป็น

- ไม่ถึง 1 ปี
- 1 - 2 ปี
- 2 - 3 ปี
- 3 - 4 ปี
- 4 ปีขึ้นไป

เครื่องมือวัดที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถาม (questionnaire) แบบที่ผู้ตอบตอบเอง (self administered) เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัย และสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนเพื่อหาข้อมูลพฤติกรรมทางสังคมมาประกอบการวิเคราะห์ ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย คำถาม 2 ส่วน ดังนี้

1. คำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน จำนวน 6 คำถาม

2. คำถามเกี่ยวกับอิทธิพลของผู้นำชุมชน ที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชน ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชนและการยอมรับในตัวผู้นำชุมชน ได้แก่ การใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งคณะผู้บริหารเทศบาลตำบลหัวหิน การโน้มน้าวของผู้นำชุมชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อิทธิพลของข่าวสารความเคลื่อนไหวของท้องถิ่นและการเมืองมีผลต่อการเลือกตั้ง การยอมรับเชื้อเพลิงผู้นำชุมชน ผลประโยชน์จากการเลือกตั้ง การแก้ไขปัญหาต่างๆ ของผู้นำชุมชน การพัฒนาชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชนและผู้นำชุมชน มีคำถามจำนวน 25 คำถาม ดังรายละเอียดในแบบสอบถาม (ภาคผนวก ก)

ในการวัดเกี่ยวกับอิทธิพลของผู้นำชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกชุมชน ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชน และการยอมรับในตัวผู้นำชุมชน ของคำตอบจากแบบสอบถามที่ได้รับจากการสำรวจในการศึกษา ผู้ศึกษาได้กำหนดมาตราส่วนประเมินค่า แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เกณฑ์การให้คะแนนของคำตอบในแต่ละคำถาม แบ่งออกเป็น คะแนนดังนี้

มากที่สุด	ระดับคะแนนเท่ากับ	1	คะแนน
มาก	ระดับคะแนนเท่ากับ	2	คะแนน
ปานกลาง	ระดับคะแนนเท่ากับ	3	คะแนน
น้อย	ระดับคะแนนเท่ากับ	4	คะแนน
น้อยที่สุด	ระดับคะแนนเท่ากับ	5	คะแนน

เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ผลการศึกษาวิจัยว่า ผู้นำชุมชนมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชนพลสุข เปรียบเทียบกับสมาชิกในชุมชนบ้านใหม่-หัวนา จากแบบสอบถาม

ผู้ศึกษาได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์สรุปผลการศึกษาวิจัย โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถาม ของสมาชิกในชุมชนพลสุข และสมาชิกในชุมชนบ้านใหม่-ห้วยนา โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง ปานกลาง และต่ำ เพื่อให้เห็นระดับความแตกต่างของคำตอบจากแบบสอบถามได้ชัดเจนขึ้น

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือจากภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงนายกเทศมนตรีตำบลห้วยหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในฐานะผู้บริหารเทศบาลและมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลชุมชนพลสุขและชุมชนบ้านใหม่-ห้วยนา ซึ่งเป็นชุมชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยหินที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย เพื่อขอความร่วมมือในการอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย

2. ผู้ศึกษาได้เดินทางไปยังเทศบาลตำบลห้วยหิน เพื่อนำแบบสอบถามจำนวน 443 ฉบับ ไปให้สมาชิกชุมชนพลสุข จำนวน 231 ฉบับ และสมาชิกชุมชนบ้านใหม่-ห้วยนา จำนวน 212 ฉบับ ตอบแบบสอบถาม ซึ่งการตอบแบบสอบถาม ของสมาชิกในชุมชนทั้งสองชุมชนดังกล่าว ผู้ศึกษาได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลห้วยหิน ลงไปดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อให้การตอบแบบสอบถามเป็นไปโดยสมบูรณ์มากที่สุด แบบสอบถามที่ได้นำไปให้สมาชิกชุมชนพลสุขตอบ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 186 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.5 และแบบสอบถามที่ได้นำไปให้สมาชิกชุมชนบ้านใหม่-ห้วยนาตอบ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 180 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.9 รวมทั้งสองชุมชนได้รับแบบสอบถามคืนมา จำนวน 366 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.6 สาเหตุที่ได้รับแบบสอบถามไม่ครบทั้งหมด เนื่องจากในระหว่างการดำเนินการเก็บข้อมูล สมาชิกภายในชุมชนทั้งสองชุมชนบางคนไม่อยู่ ต้องออกไปประกอบอาชีพและทำธุระและติดต่องานในต่างพื้นที่ เมื่อได้รับแบบสอบถามมาแล้วจึงนำแบบสอบถามที่ได้ไปลงรหัสและประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC⁺ (statistical package for the social science / personal computer)

3. ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชนของชุมชน พูลสุข และชุมชนบ้านใหม่-หัวนา จำนวนชุมชนละ 4 คน ทั้งสองชุมชนด้วยตนเอง เพื่อให้ทราบข้อมูลพฤติกรรมของผู้นำชุมชนมาประกอบการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ที่ได้รับจากสมาชิกชุมชนพูลสุข และสมาชิกชุมชนบ้านใหม่-หัวนา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนถูกต้องตามที่กำหนดไว้

2. สร้างคู่มือลงรหัส

3. นำข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามทั้งหมดมาลงรหัส

4. ประมวลผลด้วย เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC⁺ (statistical package for the social science / personal computer) ในการวิเคราะห์ข้อมูลและได้กำหนดความมีนัยสำคัญ ที่ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นระดับความเชื่อมั่นที่จะยอมรับสมมติฐาน ที่กำหนดไว้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เท่ากับ 0.95 หรือ 95 %

5. สรุปผลการวิเคราะห์ จากแบบสอบถามสมาชิกในชุมชนทั้งสองชุมชนและจากบทสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนทั้งสองชุมชน